

EDEBİYAT GÜNDEMİ

Doğan Hızlan
dhizlan@hurriyet.com.tr

Behçet Necatigil'in mektupları

'Tercümemi Nasıl Buldunuz?'

Behçet Necatigil'in 1940'lardan 1970'lerin ortalarına dek süren, Alman akademisyenlerle mektuplaşmalarını bir araya getiriyor. Bu mektuplarda Necatigil'in Türk edebiyatının tanınması için gösterdiği çabaya tanık oluyoruz.

Behçet Necatigil'i yalnızca şairlerinden tanımıyoruz. Dünya edebiyatının birçok önemli yazarını da çevirmen olarak dilimize kazandırdı.

Serenad Demirhan'ın hazırladığı 'Tercümemi Nasıl Buldunuz?' un başındaki Önsöz'de kızı Ayşe Sarısayın kitabın oluşumu üzerine bilgi veriyor: "Bu kitapta Behçet Necatigil'in Alman akademisyenler Otto Spies, Annemarie Schimmel, Horst Wilfrid Brands ve Avusturyalı Türkolog Andreas Tietze'yle 1940'lı yıllardan başlayarak 1970'lerin ortasına dek devam eden mektuplaşmaları bir araya getirildi. Mektupların odağında edebiyat var: Karşılıklı kitap ve dergi alışverişleri, Türk edebiyatının Almanya'da Alman edebiyatının Türkiye'de tanıtılmasına yönelik çalışmalar, kitaplara, çevirilere ilişkin yorumlar..."

Bu önsözden öğreneceğimiz çok şey var.

1940'ların ilk yarısında, İkinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği süreçte Behçet Necatigil, Almanya'yla ilişkiyi sürdürüyor. Onların edebiyatının yanı sıra Türk yazarlarının da orada yayımlanması için gösterdiği çaba mektupların içeriğindeki en önemli bölümler. Kendi dışında Türk edebiyatının ve Türk yazarların tanınması için gösterdiği çabayı sevgiyle anmak gerekiyor.

Konu edebiyat olunca...

Savaş ortamında edebiyatın gene varlığını hissettirdiği yokluk, yoksulluk günleri...

Necatigil, başka yazarların yurtdışında tanınması için ne yapıyor?

Ayşe Sarısayın'ın her satırının altına çizilmesi gereken notları: "Türk edebiyatını Almanya'da tanıtmak amacıyla yine benzer uğraşlar veriliyor.

Sabahattin Ali ve Sait Faik Abasıyanık'ın açtıkları yolda, sonradan 50 kuşağı olarak anılacak yazarların yetiştiği yıllar...

Necatigil, 1953 yılında yazdığı bir mektupta, 'Bu yılın kazancı, hikâyeciliğimize Nezihe Meriç isimli bir genç kızın girmesi oldu' diyerek müjdesini verdiği bu genç yazarın, Almanya'da çıkacak bir Türk hikâyeleri antolojisine alınabilmesi için, başka birçok örnekte de olduğu gibi kitaplarını bulup ilgililere göndermekle yetinmiyor, gerekli tüm formaliteleri hal-letmeye uğraşiyor.

Tıpkı Almanya'da ilk baskısı tükenen 'İnce Memed' çevirisinin yeni baskısının gecikmeden çıkmasına yardımcı olmak üzere Yaşar Kemal'in peşine düştüğü gibi...

Böyle örnekler, Necatigil'in içe dönük, çekingen yapısına rağmen konu edebiyat olduğunda nasıl farklılaştığının da göstergesi."

Bu kişilikte bir büyük şair ancak 'Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü' ile 'Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü'nü yazabilirdi. Bugün hâlâ birçok edebiyatçı için onun sözlüklerine başvuruyoruz.

Mümkün olsa da özgün metnin, basımın yanı sıra o kitaplar bugüne getirilebilse.

Ayşe Sarısayın'ın Önsöz'ünden sonra Behçet Necatigil'in Çevirileri sayfasını okumanızı salık veririm. Nice iyi çeviride onun imzası vardır.

Necatigil, çevirdiği romanların bazılarını ayrıca radyoya uyarlamıştır.

Necatigil'in şiir çevirileriyle ölümünden sonra Ayşe Sarısayın tarafından derlenerek 'Yalnızlık Bir Yağmura Benzer' adıyla yayımlanmıştır.

Mektuplar çizelgesi:

○ Otto Spies'le Mektuplaşmalar 1941-1976

○ Andreas Tietze ile Mektuplaşmalar 1944-1976

○ Annemarie Schimmel'le Mektuplaşmalar 1951-1964

○ H. Wilfrid Brands'la Mektuplaşmalar 1950-1975

Necatigil'in Türk edebiyatının dünyaya açılışını nasıl sağladığını Otto Spies'in bir mektubundan öğreniyoruz.

Kendi kitaplarından daha çok Türk yazarlarının dünyaca tanınması için Necatigil'in gösterdiği çaba bir 'edebiyat ajanı'ndan daha fazla. Türkolog dostlarına da çeviri kitapları gönderiyor.

Mektuplaşmalarda adı geçen isimlerin biyografileri de kitapta yer almış.

Behçet Necatigil ekseninde Türk edebiyat tarihine dair bu önemli kitabı okumalısınız.

Ayrıca edebiyatımızın dışa açılmasında büyük bir şairin çabalarını da övgüye değer bulacaksınız.

Tercümemi
Nasıl Buldunuz?
Behçet Necatigil
Yapı Kredi Yayınları